

Koordinacija nevladnih organizacij s področja duševnega zdravja:

ALTRA - Odbor za novosti v duševnem zdravju

DAM – društvo za pomoč osebam z depresijo in anksioznimi motnjami

DRUŠTVO ŽENSKA SVETOVALNICA

HUMANA - Društvo svojcev pri skrbi za mentalno zdravje

MUZA – Društvo za ustvarjanje in kvaliteto življenja

NOVI PARADOKS - Slovensko društvo za kakovost življenja

OZARA SLOVENIJA - Nacionalno združenje za kakovost življenja

SPOMINČICA - Slovensko združenje za pomoč pri demenci

ŠENT – Slovensko združenje za duševno zdravje

VEZI - Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa

Odbor svojcev oseb s težavami v duševnem zdravju Slovenije:

ATON - Združenje svojcev oseb z motnjami hranjenja

FENIKS-SI - Nacionalno združenje svojcev na področju duševnega zdravja

FORUM SVOJCEV Šenta, Slovenskega združenja za duševno zdravje

HUMANA - Združenje svojcev pri skrbi za mentalno zdravje

KLUB SVOJCEV društva Ozara Slovenija - Nacionalnega združenja za kakovost življenja

KLUB SVOJCEV Vezi - Društva za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa

Svet uporabnikov ŠENT**Uporabniki storitev in programov društva Ozara Slovenija**

Ljubljana, 27. oktober 2020

Minister za zdravje

Tomaž Gantar

tomaz.gantar@gov.si

Odprto pismo ministru za zdravje Tomažu Gantarju!

Spoštovani g. minister Tomaž Gantar,

Mi, zgoraj navedene organizacije oseb s težavami v duševnem zdravju in njihovih svojcev vas pozivamo, da podprete reformo na področju duševnega zdravja, ki se izvaja na podlagi Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018-2028, ter prek vaših predstavnikov v svetu Univerzitetne psihiatrične klinike Ljubljana (UPKL) imenujete dr. Vesno Švab za strokovno direktorico UPKL!

Obrazložitev našega poziva:

Dr. Vesna Švab izpolnjuje vse formalne pogoje javnega razpisa UPKL in je ugledna strokovnjakinja tako doma kot v tujini. **Dr.Švabova si prizadeva za sodoben razvoj psihiatrične stroke** ter je osebno zaslužna, da se je že v 90-ih letih prejšnjega stoletja tudi v Sloveniji začela razvijati sodobna multidisciplinarna obravnava duševnih motenj v skupnosti. Dr. Švabova je avtorica strokovnega programa skupnostne psihiatrije, ki so ga sprva izvajale le psihiatrične bolnišnice, na njeno pobudo in pod njenim vodstvom pa se je v letu 2013 program skupnostne psihiatrije začel pilotno izvajati tudi v štirih zdravstvenih domovih na primarni zdravstveni ravni. S sprejetjem slovenskega nacionalnega programa za duševno zdravje je model multidisciplinarnе obravnave duševnih motenj v skupnosti postal osrednja metoda zdravljenja.

Dr. Švabova je **sodelovala pri pisanju Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018-2028 (RNPĐZ)**, ki ga je v letu 2018 sprejel Državni zbor, sedaj pa je članica najožjega tima, ki pod vodstvom Jožice Zakotnik na NIJZ strokovno nadzira njeno implementacijo. RNPĐZ je prvi nacionalni program za duševno zdravje in v slovenski prostor prinaša reformo, s katero se prenaša težišče obravnav oseb z duševno motnjo s psihiatričnih bolnišnic na primarno zdravstveno raven, to je v okolje, kjer oseba biva. Nova paradigma zahteva, da se službe in storitve načrtujejo v skladu s potrebami posameznika, le-ta pa je v središču načrtovanja. Vzpostavitev dostopnih služb in storitev za obravnavo duševnih motenj v skupnosti je neposredno povezana **z deinstitucionalizacijo**, saj le-ta zaradi pomanjkanja ustreznih služb v lokalnem okolju v Sloveniji poteka izredno počasi. S tem Republika Slovenija krši določila Konvencije o pravicah invalidov.

Dosedanje vodstvo UPKL ne moti, da je področje duševnega zdravja v Sloveniji neurejeno, dostop do zdravstvenih storitev pa pomanjkljiv in neenakopraven. Ravno nasprotno – dosedanje vodstvo UPKL že od leta 2009 uporablja vse svoje formalne in neformalne vzvode moči in vpliva, da nasprotuje posodobitvi in ureditvi tega področja. UPKL ni le največja psihiatrična bolnišnica, je tudi edina terciarna zdravstvena klinika za duševno zdravje odraslih, zato vse psihiatrične bolnišnice v Sloveniji sledijo njenim usmeritvam. Zaradi velikega vpliva, ki ga ima UPKL na izvajalce in odločevalce, Mi, zgoraj navedene organizacije oseb s težavami v duševnem zdravju in njihovih svojcev ocenjujemo, da je **dosedanje vodstvo UPKL najbolj odgovorno za to, da smo v Sloveniji potrebovali skoraj 10 let za sprejetje prvega nacionalnega programa za ureditev področja duševnega zdravja.**

Mi, zgoraj navedene organizacije oseb s težavami v duševnem zdravju in njihovih svojcev smo zelo zaskrbljeni zaradi nenadne in nenavadne zamenjave članov sveta UPKL, ki se je izvedla na 37. seji vlade dne 22. oktobra 2020, to je sredi postopka izbire strokovnega direktorja UPKL. Takšen potek dogodkov je namreč napovedalo anonimno pismo zaposlenih v UPKL, ki je po spletu zaokrožilo že v juniju 2020. Anonimno pismo zaposlenih in odgovor dosedanjega vodstva UPKL nanj vam posredujemo v prilogi, ker razvoj dogodkov dokazuje, da v tem primeru ne gre za zlonamerni pamflet, temveč za opozorilo dobrih poznavalcev razmer v UPKL.

Največje breme zaradi neurejenosti področja in pomanjkljive mreže izvajalcev za duševno zdravje nosimo osebe s težavami v duševnem zdravju in njihovi svojci. Praviloma smo prepuščeni sami sebi in svoji iznajdljivosti, kar pa pogosto ne zadošča in v daljšem časovnem obdobju vpliva na poslabšanje našega duševnega in somatskega zdravja. Naša bremena so v letu 2020 zaradi epidemije COVID-19 še težja, dostop do storitev za duševno zdravje še

slabši. Dosedanje vodstvo UPKL pa je prepovedalo vse obiske že v mesecu februarju, to je še preden je vlada razglasila epidemijo. Svojci smo večkrat prosili, naj UPKL omogoči stike pacientov s svojci vsaj na daljavo, s pomočjo sodobne tehnologije. Prekinitev vseh stikov pacientov z njihovimi svojci namreč vpliva na poslabšanje duševnega zdravja in povečanje anksioznih motenj ter depresije. Še posebej slabo izolacijo prenašajo osebe z demenco in pacienti, ki zaradi svoje bolezni ne morejo razumeti, zakaj jih svojci več ne obiskujemo. Vendar se dosedanje vodstvo UPKL na naše pozive ni odzvalo. Zato nas je še bolj prizadelo, bili smo ponižani in razžaljeni, ko smo izvedeli, da je vodstvo UPKL uporabilo denar davkoplačevalcev za svojo vožnjo z avtom prestižne znamke Porsche Panamera, ki stane skoraj 180 000 EUR.

Zato vas, minister za zdravje Tomaž Gantar Mi, zgoraj navedene organizacije oseb s težavami v duševnem zdravju in njihovih svojcev pozivamo, da odrečete svojo podporo obstoječemu vodstvu ter prek vaših predstavnikov v svetu zavoda imenujete dr. Vesno Švab za strokovno direktorico UPKL!

Podpisani:

Priloga:

- Anonimno pismo zaposlenih v UPKL
- Odgovor vodstva UPKL na anonimno pismo

V vednost:

- Predsednik države
- Predsednik državnega zbora
- Vodje poslanskih skupin
- Predsednik državnega sveta
- Predsednik vlade
- Varuh človekovih pravic
- STA
- RTV SLO